

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci oraz żywności specjalnego przeznaczenia medycznego

COM(2011) 353 wersja ostateczna – 2011/0156 (COD)

(2012/C 24/26)

Sprawozdawca: **Madi SHARMA**

Dnia 5 lipca 2011 r. Parlament Europejski i Rada postanowiły, zgodnie z art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci oraz żywności specjalnego przeznaczenia medycznego

COM(2011) 353 wersja ostateczna – 2011/0156 (COD).

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 6 października 2011 r.

Na 475. sesji plenarnej w dniach 26–27 października 2011 r. (posiedzenie z 26 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 141 głosami – 6 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja dokonała wszechstronnego przeglądu obowiązujących przepisów w dziedzinie żywności. Uznaje także trudności w rozróżnianiu między żywnością przeznaczoną dla ogółu populacji a żywnością przeznaczoną dla niektórych grup ludności. Ten brak jasności sprawia, że interpretacja, stosowanie i egzekwowanie obecnych przepisów jest trudne, zwłaszcza dla państw członkowskich i społeczeństwa obywatelskiego.

1.2 Komisja przeprowadziła dogłębną ocenę skutków i odpowiednie konsultacje w ramach realizacji celu spójności, uproszczenia i harmonizacji rynku wewnętrznego. W ocenie skutków dokonano przeglądu takich kwestii jak obciążenia administracyjne, zmiany składu produktów i etykietowanie, innowacje, konkurencyjność, ceny, ochrona i informowanie konsumenta, potencjalny wpływ na zatrudnienie i małe przedsiębiorstwa, a także dobrostan społeczny.

1.3 Należy zachować obecną definicję „żywności specjalnego przeznaczenia medycznego”, tak aby umożliwić odróżnienie jej od żywności przeznaczonej dla ogółu ludności, jak również należy zadbać o to, by w składzie tej żywności uwzględniono niezbędne składniki odżywcze, takie jak aminokwasy czy oligo-peptydy.

1.4 Ponadto Komitet uważa, że w kategorii „środków spożywczych kompletnych pod względem odżywczym o standardowym składzie odżywczym” należy uwzględnić żywność dla wcześniaków, które stanowią niezwykle wrażliwą grupę ludności, a ich stan zdrowia często jest zły.

1.5 Obecne stosowanie ram legislacyjnych, jak stwierdza Komisja, prowadzi do zakłóceń handlowych na rynku

wewnętrznym z powodu różnic w interpretacji i egzekwowaniu w państwach członkowskich. Oczekuje się, że proponowane nowe rozporządzenie naprawi te zakłócenia, bez negatywnych skutków dla zatrudnienia czy MŚP w tym sektorze oraz stworzy warunki do stałego wprowadzania innowacji.

1.6 Wszystkie produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi są obecnie chronione na mocy przepisów UE dotyczących bezpieczeństwa żywności, etykietowania i oświadczeń, ze wsparciem EFSA (Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności). Nowy wniosek ma sprzyjać harmonizacji przepisów UE w dziedzinie bezpieczeństwa żywności i ochrony konsumenta oraz zlikwidować powielanie się i niejasność uregulowań. Przestrzeganie zasady pomocniczości zostanie zapewnione dzięki umożliwieniu państwom członkowskim stosowania przepisów krajowych w przypadkach, gdy jest to uzasadnione względami ochrony zdrowia publicznego.

1.7 Komitet wzywa Komisję, by na podstawie ścisłej oceny naukowej dokonała przeglądu preparatów wzrostu przeznaczonych dla dzieci w wieku od 12 do 36 miesięcy. Obecnie konkluzje naukowców są wzajemnie sprzeczne, a opinia publiczna wymaga jasnych wskazówek i informacji.

1.8 EKES wnosi o utrzymanie w nowych przepisach obecnego postanowienia (art. 8 ust. 2 dyrektywy 2009/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 6 maja 2009 r. w sprawie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego), które umożliwia przekazywanie pracownikom sektora opieki zdrowotnej informacji o produktach specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz ich właściwym stosowaniu, aby mogli oni podawać odpowiednie informacje i prawidłowe zalecenia konsumentom i pacjentom.

1.9 EKES wzywa Komisję do zapewnienia, by usunięto zakłócenia w dziedzinie żywności dla sportowców, które rynek detaliczny w Europie szacuje się na 2 357 mln EUR, a roczną stopę wzrostu tego rynku na 7 %. W szerszym kontekście bezpieczeństwa żywności i etykietowania EKES wzywa Komisję, by rozważyła wprowadzenie w przyszłym prawodawstwie ostrzeżeń na produktach żywnościowych, których profil składników odżywczych (zwłaszcza jeżeli chodzi o żywność dla sportowców lub produkty odchudzające/dietetyczne) mogłyby mieć negatywne skutki w przypadku spożywania przez dłuższy okres lub w niewskazanych ilościach.

1.10 EKES uznaje, że w związku z obecną różnorodnością gospodarczą, społeczną i kulturalną w Europie, prawdopodobnie nie jest możliwe, by wszystkie grupy społeczne otrzymały wszystkie składniki odżywcze niezbędne dla zdrowego życia, w związku z czym pojawiła się żywność wzbogacona, dla której Komisja opracowała zasady reklamy i etykietowania. W związku z tym EKES zdecydowanie popiera aktualne przepisy UE i środki wykonawcze zapewniające, by wszystkie dobrowolne oświadczenia na produktach spożywczych były jasne, dokładne i uzasadnione. Oświadczenia te nie mogą wprowadzać w błąd, tak aby konsumenci końcowi mogli dokonywać świadomego wyboru oraz aby – w przypadku żywności specjalnego przeznaczenia medycznego – osoby wykwalifikowane w dziedzinie medycyny, dietetyki lub farmacji mogły dysponować dokładnymi informacjami na temat składu odżywczego i właściwego stosowania tej żywności.

1.11 Wreszcie EKES popiera stały wymóg, określony przez Komisję w jednym z motywów wniosku, stosowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) w przypadku kryzysów żywnościowych, które mogłyby wpłynąć na konsumentów w dowolnym miejscu w Europie.

2. Kontekst

2.1 Swobodny przepływ bezpiecznej i zdrowej żywności stanowi istotny aspekt rynku wewnętrznego i przyczynia się w znacznym stopniu do poprawy zdrowia i dobrego samopoczucia obywateli. W tym kontekście opracowano przepisy UE dotyczące żywności, aby zapewnić przestrzeganie zasady stanowiącej, że „żaden niebezpieczny środek spożywczy nie może być wprowadzany na rynek”. Wymóg ten dotyczy zarówno faktycznego składu środków spożywczych, jak i przepisów w zakresie etykietowania.

2.2 W 1977 r. przyjęto dyrektywę ramową w sprawie dietetycznych środków spożywczych (dyrektywa 2009/39/WE), której celem było rozwiązanie problemu polegającego na tym, że „różnice między przepisami prawa krajowego dotyczącymi środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego utrudniają ich swobodny przepływ, [i] mogą stworzyć niejednakowe warunki konkurencji”. We wniosku zachowano pojęcie z definicji „żywności specjalnego przeznaczenia medycznego”, co umożliwi odróżnienie tego rodzaju żywności od żywności standardowej i włączenie istotnych elementów do jej składu. We wspólnej definicji dietetycznych środków spożywczych sporządzonej w ramach przepisów ogólnych i wspólnych przepisów dotyczących etykietowania stwierdzono, że środki mają trzy główne cechy charakterystyczne:

- mają szczególny charakter i różnią się od zwykłej żywności (składem lub procesem wytwarzania);
- są przeznaczone dla określonych grup ludności, a nie dla ogółu populacji;
- spełniają szczególne wymagania żywieniowe osób, dla których są przeznaczone.

2.3 Przykłady dietetycznych środków spożywczych, określone w dyrektywie ramowej w sprawie dietetycznych środków spożywczych to żywność przeznaczona dla niemowląt lub małych dzieci, żywność przeznaczona dla osób nietolerujących glutenu lub żywność specjalnego przeznaczenia medycznego; w przypadku tych środków spożywczych na opakowaniu musi się znaleźć deklaracja przydatności w odniesieniu do specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Dla wielu z tych grup produktów już opracowano konkretne przepisy dotyczące składu i zasad etykietowania (dla preparatów do początkowego żywienia niemowląt, przetworzonej żywności na bazie zbóż oraz żywności dla niemowląt i małych dzieci, żywności przeznaczonej do użycia w dietach o obniżonej energetyczności, żywności specjalnego przeznaczenia medycznego i żywności dla osób nietolerujących glutenu). Nie ma jednak konkretnych przepisów dotyczących żywności dla sportowców, żywności dla diabetyków oraz żywności dla osób nietolerujących laktozy.

2.4 W 2007 r. Komisja rozpoczęła konsultacje z państwami członkowskimi na temat dyrektywy ramowej w sprawie dietetycznych środków spożywczych. Od tego czasu przeprowadzono dalsze konsultacje z państwami członkowskimi, grupami kierującymi złożonymi z przedstawicieli różnych służb (SANCO, AGRI, ENTR, RTD, TRADE i Sekretariatu Generalnego) oraz grupami przedsiębiorców i konsumentów. Zewnętrzna agencja konsultingowa przygotowała także raport w tej sprawie.

2.5 Po przeprowadzeniu konsultacji Komisja przedstawiła omawiany wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci oraz żywności specjalnego przeznaczenia medycznego. Proponowane rozporządzenie uchyli następujące akty prawne:

- dyrektywa 2009/39/WE w sprawie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego (przekształcenie dyrektywy ramowej z 1989 r.);
- dyrektywa 92/52/EWG w sprawie preparatów dla niemowląt i receptur przeznaczonych na wywóz do państw trzecich;
- dyrektywa 96/8/WE w sprawie żywności przeznaczonej do użycia w dietach o obniżonej energetyczności;
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 41/2009 dotyczące składu i etykietowania środków spożywczych odpowiednich dla osób nietolerujących glutenu.

2.6 Komisja proponuje obecnie działania mające na celu uproszczenie i uściślenie wymogów prawnych mających zastosowanie do niewielkiej liczby kategorii żywności oraz ustanowienie jednego wykazu substancji, które mogą być dodawane do żywności objętej zakresem omawianego wniosku („unijny wykaz”). W szczególności:

- zniesienie pojęcia dietetycznych środków spożywczych;
- zapewnienie nowych ogólnych przepisów ramowych o jasno określonym zakresie zastosowania, obejmujących tylko kilka precyzyjnie zdefiniowanych kategorii żywności, które zostały uznane za kluczowe dla niektórych ściśle określonych grup konsumentów o szczególnych potrzebach żywieniowych;
- utrzymanie szczegółowych środków dla tych kluczowych kategorii żywności;
- określenie przepisów ogólnych dotyczących składu i etykietowania mających zastosowanie do wspomnianych kategorii żywności;

- eliminacja różnic w interpretacji oraz trudności, z jakimi borykają się państwa członkowskie i podmioty gospodarcze przy stosowaniu różnych aktów prawnych dotyczących żywności, poprzez uproszczenie otoczenia regulacyjnego;
- zniesienie obciążeń związanych z procedurą powiadamiania;
- zapewnienie identycznego traktowania podobnych produktów w całej Unii;
- uchylenie przepisów, które stały się zbędne, niespójne i mogą wywoływać spory;
- ustanowienie jednolitego środka prawnego dotyczącego substancji, które mogą być dodawane do żywności objętej zakresem wniosku.

2.7 Procedury stosowane w stanach zagrożenia, określone w art. 6 wniosku Komisji, zostały przewidziane na wypadek sytuacji, w których żywność objęta omawianym wnioskiem stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Bruksela, 26 października 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
